

LATVIJAS AUGSTSKOLU SPORTA SAVIENĪBA

**Agita Ābele, Anna Līduma,
Ilvis Ābelkalns, Sofija Spīdola Martinsone**

Duālā karjera

Izaicinājumi un iespējas

Informatīvi izglītojošais materiāls,
izstrādāts projekta “FISU – NUSF,
Establishment of a Dual Career Mentor Centre in Latvia” ietvaros

RĪGA, 2023

Mūsdienās sports un izglītība ir divas būtiskas jomas personības izaugsmē un profesionālajā pašrealizācijā. Duālās karjeras jautājumi arvien biežāk kļūst aktuāli visā pasaulē, īpaši, – jauniešu izglītības posmā, kad vidusskolu absolventi sāk plānot savu sporta dzīves karjeru, to vēloties saistīt arī ar augstskolu izglītību un profesijas apguvi. Informatīvi izglītojošais materiāls par duālās karjeras iespējām ir izveidots Latvijas Studentu sporta savienības (LASS) un Starptautiskās Studentu sporta federācijas (FISU) sadarbības projekta ietvaros un to var izmantot ikviens, kurš interesējas par duālās karjeras būtību un iespējām to īstenot sportā un izglītības karjerā.

Duālās karjeras mentoru centra (DKMC) atklāšana: 12.12.2023.

Nowadays sports and education are two significant fields of self-development and personal realization. Questions about dual careers are gaining actuality all around the world – especially in the field of youth education with highschool graduates starting to plan their careers in sports and hoping to align it with their university education and their mastery of their chosen profession. This informative and educational material on dual career opportunities has been created through a collaboration of the Latvian University Sports Federation (LUSF) and the International University Sports Federation (FISU) and can be used by anyone who is interested in the nature of dual career and the possibilities of implementing it in sports and educational careers.

Opening of the Dual Career Mentor Center: 12.12.2023.

ISBN numurs 978-9934-520-70-9

E-informatīvais materiāls pieejams: www.studentusports.lv

Saturs

1. Duālās karjeras būtība	5
2. Duālās karjeras pieredzes stāsti Latvijā	15
3. Izglītojoša informācija par duālo karjeru:	24
3.1. Informācija par Eiropas organizāciju sniegto atbalstu	24
3.2. Duālā karjera ES un Baltijas valstu dokumentos	26
3.3. Duālās karjeras vadlīnijas	29
3.4. Duālā karjera projektos	32
3.5. Duālā karjera sporta zinātnē (promocijas darbi)	34
3.6. Raksti par duālo karjeru	36
4. Mentorings duālajā karjerā	39
5. Duālās karjeras 2023. gada aktualitātes Latvijā	45
Atsauksmes	50

Eiropas Savienības Vadlīnijas Duālās Karjeras Sportistiem
(EU Guidelines Dual Careers of Athletes), 2012

1. DUĀLĀS KARJERAS BŪTĪBA

Duālās karjeras būtība ir veiksmīgi apvienot treniņu darbu ar studijām skolā, augstskolā, tādējādi sekmīgi realizējot augstu sportisko rezultātu sasniegšanu un iegūstot izglītību, profesiju (Grants, 2017).

Šī definējuma būtība ir saskatāma teju uz katra soļa. Sekmīgas mācības vai studijas tiek apvienotas ar ne mazāk sekmīgu darbību mākslas, mūzikas vai kādā citā jomā. Un, ja personība pašrealizēšanās procesā savā dzīvē spēj aptvert vairākas darbības jomas, tad tas nebūt nenozīmē rezultativitātes samazināšanos kādā no tām. Itin bieži nostrādā savstarpējās papildināšanās princips un abas darbības jomas bagātinās to izpausmē.

Sporta karjera ir sportistes/-a brīvprātīgi izvēlēts sportisko aktivitāšu vairāku gadu garumā kopums ar mērķi sasniegt savus individuāli augstākos sportiskos rezultātus vienā vai vairākos sporta veidos (Stambulova, Alfermann et al., 2009). Starptautiskā līmeņa un profesionālo sportu dēvē par augstu sasniegumu sportu (ASS) jeb elites sportu (ES). To var īstenot nacionālo līgu un starptautisko sacensību līmenī. Augstu sasniegumu sporta līmeni parasti sasniedz 15-16 gadus veci jaunieši, kuri sporta skolās un klubos mērķtiecīgi nodarbojas ar sportu, ir Latvijas nacionālajās jauniešu vai junioru izlasēs un piedalās Latvijas un starptautiskās sacensībās ar mērķi sasniegt augstus rezultātus (Ministru Kabinets (MK), 2013; Ilvis Ābeļkalns, 2014). Augstu sasniegumu jeb elites sportists ir sportists, kuru attiecīgās sporta federācijas atzinušas par nacionālās komandas dalībnieku/kandidātu pieaugušo vecuma grupā. Duālās karjeras kontekstā ASS jeb ES sportists visbiežāk mācās augstākās izglītības studiju programmā un piedalās augsta līmeņa sacensībās (Ābeļkalns, I., et al., 2021).

Sportistu karjeras dinamikā ir vairāki kritiski posmi, kad sportists un viņa atbalsta komanda izvērtē savas iespējas un vēlmes turpināt sporta darbību. Ikdienā redzam, ka sportisti sportista karjeru visbiežāk pārtrauc jauniešu vai junioru vecumā, jo viņiem ir jāizdara izvēle – **sportot vai iegūt izglītību un profesiju**. Saskaņā ar Eiropas Komisijas veikto pētījumu katru gadu $\frac{1}{3}$ jauno sportistu vecumā no 10 līdz 17 gadiem pārtrauc sporta treniņus, jo viņiem parādās citas prioritātes (EU Guidelines on Dual Career, 2012). Ir nepieciešams risinājums, kā abas jomas apvienot vienlaikus un kā palīdzēt pārvarēt šo grūto sportista karjeras lūzuma posmu. Jauniešu mērķtiecīgai sporta un studiju karjerai ir nepieciešams daudzpusīgs atbalsts (ģimenē, skolā, augstskolā, sabiedrībā, sporta organizācijās, IZM līmenī, pašvaldībās).

Jēdzienu “**duālā karjera**” var skaidrot kā saskaņotu procesu, kurā sportists attīsta savu sportisko un akadēmisko kompetenci, līdzsvarojot psihosociālo un psiholoģisko attīstību. Duālās karjeras būtība augstākā līmeņa studiju pakāpē ir:

- *radīt sportistam iespēju nodarboties ar augstu sasniegumu sportu, paralēli iegūstot augstāko izglītību un kvalifikāciju;*
- *sekmīgi sagatavoties darba tirgum pēc sportista karjeras beigām;*
- *iegūtās zināšanas izmantot gan sportista karjeras laikā, gan arī pēc tās (Stambulova, et al. 2009).*

Izglītības likumā (1998) karjera tiek definēta kā izglītības, darba un privātās dzīves mijiedarbība cilvēka mūža laikā. I. Ābeļkalna skatījumā (2014) karjera ir process, kurā indivīds attīstās gan profesionālajā, gan sociālajā jomā, izmantojot savas zināšanas, prasmes un pieredzi visas dzīves periodā.

Par duālo karjeru Eiropā un Eiropas Savienībā (ES) diskusijas notiek kopš 21. gadsimta sākuma. Eiropas Parlamenta dokumentos no 2003. gada pētījuma “Combining sport and education: support for athletes in the EU Member States” ir aplūkotas atbalsta iespējas studentiem-sportistiem ES valstīs:

Skolas izglītības iespējas; Finansiāls atbalsts aktīviem atlētiem; Stipendijas pensionētiem profesionāļiem studijām augstskolā vai finansiāls atbalsts esošajiem profesionāliem sportistiem, kuri vēlas apvienot pilna laika sporta karjeru ar universitātes kursu. Kvotas sportistu uzņemšanai augstskolā. Elastīgums universitātē; Īpašas sportistu atbalsta programmas (Flanagans, & Vinters, P., EP, 2004).

Kopš 2005. gada Starptautiskā Olimpiskā komiteja (SOK) izveidojusi Augstas klases sportistu karjeras programmu, ar kuras palīdzību veicina sportistu sekmīgu iesaisti darba tirgū pēc sporta karjeras noslēguma. 2008. gadā ir aktualizēta izglītība, dzīves prasmes un nodarbinātība, lai sekmētu gan formālās, gan neformālās izglītības iegūšanu sportistu vidū (IOC athlete carrer..., 2012).

Eiropas Komisijas 2007. gada “Baltajā grāmatā par sportu” atzīmēts, ka ir svarīgi iespējami agri nodrošināt jaunajiem sportistiem “duālās karjeras” apmācību, lai sekmētu profesionālu sportistu reintegrāciju darba tirgū pēc sporta karjeras pabeigšanas (European Commission, 2007). Poznaņā 2012. gada 28. septembrī izstrādātajās ES vadlīnijās par atbalstu sportistu duālajai karjerai augstu sasniegumu sportā, kas atbilst stratēģijas “EIROPA 2020” mērķiem, ES ekspertu grupa aicina katras dalībvalsts valdību sekmēt augstas klases sportistu duālās karjeras attīstību (European Commission, 2012).

2016. gadā veiktā EU pētījumā ir skaidrots: “Kvalifikācijai sporta nozarē jābalstās formālā, neformālā un ikdienas izglītībā. Sports ir vide neformālai dzīves prasmju apguvei. Elites sportistu neformālās un formālās izglītības atzīšana ir svarīga, lai īstenotu akadēmiskās mācību programmas un izveidotu duālās karjeras studiju modeļus. Akadēmiskajās programmās jāiekļauj duālās karjeras kursi, lai sagatavotu duālās karjeras ekspertus/atbalsta sniedzējus darbam sporta un darba nozarēs. Bijušie elites sportisti ar duālās karjeras pieredzi varētu sasniegt lielākus panākumus izglītības un darba tirgū salīdzinājumā ar saviem kolēģiem, kas nav sportisti” (Capranica, Guidotti, 2016).

Eiropā darbojas vairākas starptautiskas organizācijas, kuru uzmanības lokā ir duālā karjera un tās īstenošana saistībā ar sportu un sportistiem. Arī Latvijas Augstskolu sporta savienības valdes locekļi ir aktīvi iesaistījušies to darbībā:

- Starptautiskā Studentu sporta federācija (International University Sports Federation – FISU), kura nodibināta 1949. gadā. Tās birojs atrodas Lozannā, Šveicē, un duālās karjeras jautājumus vada Izglītības komisija (<https://www.fisu.net/education/about-fisu-education>).
- Eiropas Augstskolu sporta asociācija (European University Sports Association – EUSA). EUSA dibinātāji ir 25 Eiropas studentu sporta federācijas, un tā tika nodibināta Austrijā, Vīnē, 1999. gadā. Kopš 2010. g. tās galvenais birojs atrodas Ļubļanā, Slovēnijā, un tā ir nevalstiska sabiedriskā labuma asociācija, kuras biedri darbojas Eiropas valstu augstskolu sporta jomā. EUSA valdē no 2019. g. līdz 2024. g., ir arī Latvijas Augstskolu sporta savienības valdes priekšsēdētāja Agita Ābele (<https://www.eusa.eu/eusa/about-eusa>).
- Eiropas Atlētu-studentu apvienība (European Athlete as Student – EAS) ir dibināta 2004. gadā Oulu (Somijā) ar Eiropas Komisijas atbalstu un tās birojs atrodas Maltā. Tās galvenais mērķis ir atbalstīt Eiropas studentus – augstu sasniegumu atlētus viņu duālās karjeras mērķu sasniegšanā. EAS tīklojums sekmē informācijas un citu veidu atbalsta veicināšanu, sekmējot studentus treniņu apstākļus un motivējot iegūt augstāko izglītību vai arodapmācību stabilas un ilgtspējīgas turpmākās dzīves karjeras nodrošināšanai. EAS valdē 2022. gadā atkārtoti ievēlēts Latvijas Augstskolu sporta savienības valdes loceklis Ilvis Ābelkalns (<https://www.dualcareer.eu/about-eas/>).

Duālās karjeras jautājumi ir aktualizējušies arī Latvijā

Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrija (IZM) Duālās karjeras atbalstu ir izteikusi vairākos sporta politikas dokumentos. LR IZM informatīvajā ziņojumā (Briselei) “Par 2021. gada 29.–30. novembra Eiropas Savienības Izglītības, jaunatnes, kultūras un sporta ministru padomē izskatāmajiem Izglītības un zinātnes ministrijas kompetencē esošajiem jautājumiem” ir raksturota attieksme pret duālo karjeru Latvijā. Šajā dokumentā ir konstatēts nepietiekams atbalsts augstu sasniegumu sportistiem—studentiem un ir akcentēts, ka ir vajadzīgs kopīgs vairāku ministriju un citu institūciju, t. sk., – sporta organizāciju, pārvaldes struktūras, izglītības iestāžu un uzņēmumu atbalsts duālajai karjerai. ES dalībvalstu līmenī ir nepieciešama informācijas apmaiņa un sadarbība starptautiskā līmenī, bet tieši jauno sportistu duālajai karjerai ir vajadzīgi atbalsta centri. Baltijas valstu vidū Latvijā tāds līdz šim vēl nebija nodibināts, bet mūsu kaimiņvalstīs – Lietuvā tāds ir nodibināts 2022. gadā, savukārt Igaunijā duālās karjeras atbalsts ir organizēts valstiskā līmenī.

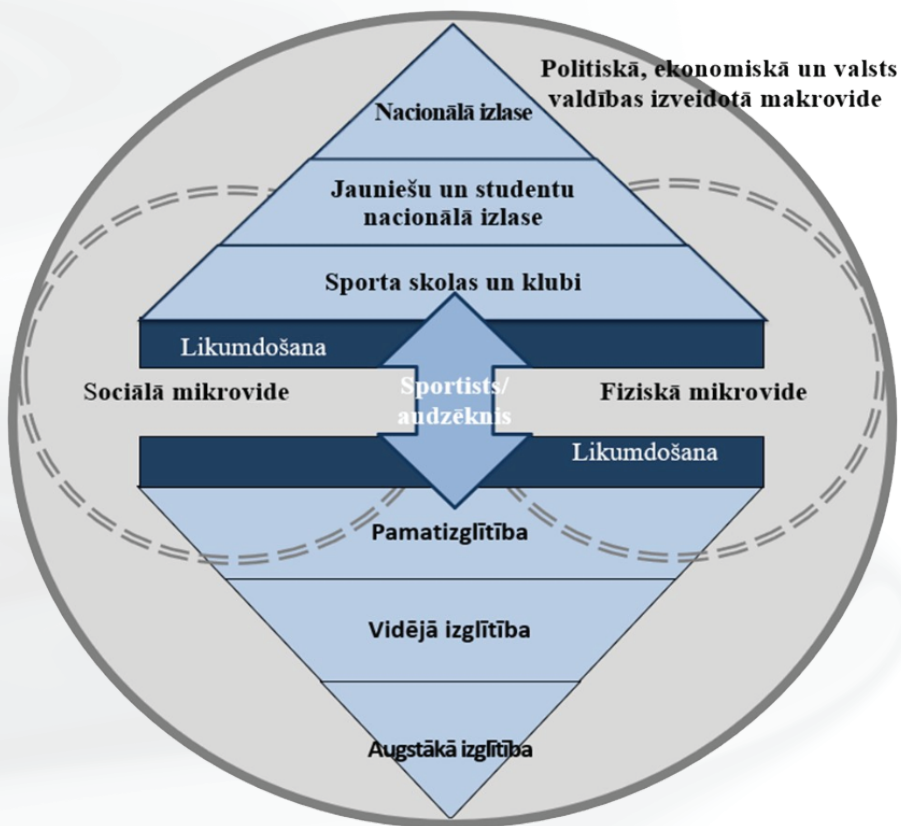
Latvijā darbs šajā jomā ir atzīmēts “Sporta politikas pamatnostādņēs 2014.-2020.gadam”. Saskaņā ar ES sporta darba plānu (2021.–2024.) duālā karjera jāveicina mijiedarbībā ar Eiropas vērtībām un jāatbalsta zinātniskās publikācijas par duālo karjeru, lai ES tiktu nodrošināta uz pierādījumiem balstīta ilgtspējīga politika (IZM ziņojums, 2021). LASS koordinē un pārstāv duālās karjeras sportistu dalību Latvijas un starptautiska līmeņa sacensībās, savukārt daudzās augstskolās darbojas dažādu veidu atbalsta programmas augstu sasniegumu sportistiem: individuālo studiju plāns, studijas attālināti e-vidē un samazinātas studiju maksas. Tiek izmantotas arī dažādu starptautisku projektu sniegtās iespējas. Piemēram, 2021. gadā Latvijas Universitāte, kā projekta Erasmus+ līdzfinansētā projekta “More Than Gold” vadošais partneris, sadarbībā ar vairāku ES dalībvalstu augstskolām publicēja “Vadlīnijas sportistu-studentu duālās karjeras veicināšanai: Metodoloģija universitātēm un Rokasgrāmata institūcijām” (Ābeļkalns, I., et al., 2021).

Savukārt Latvijas Augstskolu sporta savienība projekta ietvaros ar Starptautisko Studentu sporta federāciju “FISU-NUSF: Establishment of a Dual Career Mentor Centre in Latvia”, ir izstrādājusi duālās karjeras Mentoru centra nolikumu (<https://studentusports.lv/duala-karjera-3/>).

Atzīmējams arī Latvijas pašvaldību sniegtais atbalsts sportistiem, lai gan studenti to vēlētos redzēt plašākā apjomā.

No 2007. gada Latvijas Sporta federāciju padomē (LSFP) ir izveidota duālās karjeras sportistu valsts budžeta stipendiju programma. Saskaņā ar izstrādāto nolikumu un stipendijas piešķiršanas kritērijiem, katru gadu tiek piešķirtas diferencēta apjoma stipendijas sportistiem–studentiem, kuriem attiecīgajā gadā ir augsti sporta rezultāti un kuri ir sekmīgi mācībās. Stipendijas tiek finansētas no valsts budžeta programmā “Sports” šim nolūkam paredzētajiem līdzekļiem. 2022.gadā stipendiju programmas apjoms bija 50 000 eiro un stipendijas piešķīra 56 pretendentiem: LU – 15, LSPA – 13, RTU – 13, RSU – 5, DU – 4, un 6 – no citām izglītības iestādēm. Stipendijas saņēma 26 sporta veidu pārstāvji (LSFP, 2022).

Ir izveidots arī duālās karjeras modelis Latvijai, kas parāda šajā jomā iesaistīto plašo faktoru un komponentu klāstu un arī nepieciešamību veidot strukturētu, vienotu duālās karjeras atbalsta centru. Te būtu svarīgi aptvert ne tikai izglītojošo un sporta vektorus, bet arī sportista veidošanās sociālās un fiziskās mikrovides faktorus.

1. attēls. Duālās karjeras modelis Latvijas vidē (2020, Amantova, Ābele)

Literatūra

1. Ābele, A., I. Amantova, I. (2020). Dual career model for Latvia's environment. *Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference*, (6), Rēzekne, RTA, 28-38. Retrieved from <http://journals.rta.lv/index.php/SIE/article/view/5074>
2. Ābeļkalns, I. (2014). Augstas klases sportistu duālās karjeras vadība Latvijas augstskolās. Promocijas darbs. Rīga: LU. Pieejams: https://dspace.lu.lv/dspace/bitstream/handle/7/5228/40423-Ilvis_Abelkalns_2014.pdf?sequence=1
3. Ābeļkalns, I., et al. (2021b). *More than gold [MTG]. Duālās karjeras vadlīnijas augstskolu studentiem–sportistiem. Eiropas savienības ieteikumi augstu sasniegumu sportistu–studentu iespējām savienot sportu ar augstāko izglītību.* Retrieved from https://www.karjera.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/projekti/karjera/zinas/duala_karjera.pdf
4. Capranica, L., & Guidotti F. (2016). *Research For Cult Committee - Qualifications/Dual Careers In Sports. European Union*, 52. Retrieved from [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/573416/IPOL_STU\(2016\)573416_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/573416/IPOL_STU(2016)573416_EN.pdf)
5. Duālās karjeras Mentoru centra nolikums (2023.) LASS, Rīga. <https://studentusports.lv/duala-karjera-3/>
6. European Athlete Student: dualcareer.eu. (2022, February 2-3). Retrieved October 25, 2022, from https://www.dualcareer.eu/Eiropas_Komisija_2011
7. European Commission. (2007, November 7). White Paper on Sport. Retrieved November 10, 2022, from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52007DC0391&rid=2>
8. European Union. (2012, November 16). EU Guidelines on Dual Careers of Athletes. Recommended policy actions in support of dual careers in high-performance sport: approved by the EU Expert Group 'Education & Training in Sport' at its meeting in Poznań on 28 September 2012. Brussels: 40 p. Retrieved October 28, 2022, from https://ec.europa.eu/assets/eac/sport/library/documents/dual-career-guidelines-final_en.pdf

9. EU Guidelines on Dual Careers of Athletes Recommended Policy Actions in Support of Dual Careers in High-Performance Sport. Brussels, 16 November 2012. https://ec.europa.eu/assets/eac/sport/library/documents/dual-career-guidelines-final_en.pdf

10. Flanagan, J. & Winther, P., European Parliament. (2004). *Combining sports and education: Support for athletes in the EU Member States*. Luxembourg: European Parliament. Retrieved December 15, 2022, from [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2004/341532/DG-4-CULT_ET\(2004\)341532_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2004/341532/DG-4-CULT_ET(2004)341532_EN.pdf)

11. Grants, J. Duālā karjera Latvijā. (2017). Sporto.lv <https://www.sporto.lv/sporta-veidi/arhivs/duala-karjera-latvija/>

12. IOC athlete career programme. A life beyond sport. 2012. Olympic world library. https://www.google.com/search?q=11.+IOC+athlete+carrer+programme%2C+2012&oq=11.%09IOC+athlete+carrer+programme%2C+2012&gs_lcrp=EgZjaHJvbWUyBggAEEUYODIBCTEyODdqMGoxNagCALACAA&sourceid=chrome&ie=UTF-8

13. LSFP. (2022, 25. novembrī). Pasniegtas sporta stipendijas 2022. gadā. Retrieved December 10, 2022, from <https://lsfp.lv/jaunumi/zinas/pasnietas-sporta-stipendijas-2022>

14. Ministru kabinets. (23.11.2021). Informatīvais ziņojums par 2021. gada 29.-30. novembra Eiropas Savienības Izglītības, jaunatnes, kultūras un sporta ministru padomē izskatāmajiem Izglītības un zinātnes ministrijas kompetencē esošajiem jautājumiem. Retrieved October 25, 2022, from https://tapportals.mk.gov.lv/attachments/legal_acts/document_versions/c96af936-3331-4a50-a1ce-d67e4b21f/download

15. Ministru kabinets. (2013 December 12). Par Sporta politikas pamatnostādņem 2014.–2020. gadam. MK rīkojums Nr. 666. <https://likumi.lv/ta/id/263313-par-sporta-politikas-pamatnostadnem-2014-2020-gadam>

16. Stambulova, N., Alfermann, D., Statler, T. & Côté, J. (2009). ISSP position stand: Career development and transitions of athletes. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 7(4), 395–412. doi: <https://doi.org/10.1080/1612197X.2009.9671916>

2. DUĀLĀS KARJERAS PIEREDZES STĀSTI LATVIJĀ

Katra pašvaldība lielākā vai mazākā mērā atbalsta savu iedzīvotāju sporta aktivitātes un izglītību un iespēju robežās sniedz palīdzību sportistu dalībai starptautiska līmeņa sacensībās. Lielākā vai mazākā mērā savu studentu sporta aktivitātes atbalsta arī vairums augstskolu. Protams, ka lielākām universitātēm ir plašāks iespēju loks savu studentu sporta darbības motivēšanā, tomēr arī mazākās augstskolas tam rod iespējas. Latvijā ir 6 universitātes tipa augstskolas: LU, RTU, LBTU, DU, RSU, LiePU (6.10.2023.) (https://lv.wikipedia.org/wiki/Latvijas_augstskolas_un_koled%C5%BEas)

LSPA profesors Juris Grants (2017) rakstā “Duālā karjera Latvijā” izskaidro duālās karjeras galveno ideju un izpratni. Treneru anketu aptaujas rezultāti liecināja, ka daži treneri duālo karjeru saista ar to, ka audzēkņi skolu apmeklē dienas pirmajā pusē un treniņus – otrajā, savukārt citi, kuri strādā specializētajās skolās, to galvenokārt uzskata par mainīgu mācību un treniņu procesu visa mūža garumā. Autors rakstīja par duālās karjeras pieredzi Latvijas augstskolās, analizējot dažādu sporta organizāciju darbību un sadarbību ar izglītības iestādēm.

Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija (LSPA) ir viena no deviņām Eiropas valstu augstskolām, kuras piedalās duālās karjeras modeļa izveidē – profesionālo sportistu reintegrācijas veicināšanai darba tirgū, beidzoties sportista karjerai. Tika konstatēts, ka vēl 2017.gadā jēdziens “duālā karjera” gan sporta augstskolas studentiem, gan dažādu sporta veidu treneriem bija visai svešs.

Duālās karjeras būtība ir – veiksmīgi apvienot treniņu darbu ar studijām skolā, augstskolā, tādējādi sekmīgi īstenojot augstu sportisko rezultātu sasniegšanu un iegūstot izglītību, profesiju. Latvijā ir sastopamas organizācijas, kas fokusējas uz sportistu spēju izcīnīt medaļas, nedomājot par jaunā cilvēka veselību, vispusīgu personības attīstību un mācībām skolā vai studijām augstskolā, lai iegūtu profesiju.

Sporta pedagogus ietekmē gan prese, sporta skolas, kluba vadība, vecāki, lai sportistiem būtu augsti rezultāti “par katru cenu”. Duālās karjeras moto “vispirms – sportists, pēc tam – uzvara” uzsver ne tikai to, cik daudz uzvaru ir gūts sacensībās, bet gan – cik no šiem sportistiem ir mācījušies ar sporta palīdzību kļūt par uzvarētājiem visā turpmākajā dzīvē.

Viens piemērs. 2010. gada augustā Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijas uzņemšanas komisija saņēma 329 vidusskolu absolventu iesniegumus studijām augstskolā. 27 no studēt gribētājiem vidējās izglītības atestātā bija “F” līmeņa jeb nesekmīgs vērtējums dažādos mācību priekšmetos. Šāds vērtējums šiem sportistiem turpmāk liedza iespēju studēt budžeta līdzekļu ietvaros. Vai šis piemērs neliecina par novārtā atstātām mācībām, galveno vērību pievēršot uzvarām?

Veicot duālās karjeras iespēju analīzi 2017. gada pētījuma ietvaros, tika intervēti augstas klases sportisti–studenti. Astoņu augstskolu studentu-sportistu analizētajos datos parādījās kopsakarība, ka kopumā augstas klases sportisti tiek atbalstīti dažādos veidos:

- tiek veicināts sportiskais lokālpatriotisms, par viņiem ir publicētas intervijas un reportāžas vietējā presē un augstskolas mājaslapā, kas paaugstina gan sportista, gan augstskolas prestižu sabiedrībā;
- ir iespēja augstas klases sportistiem–studentiem izstrādāt individuālo studiju plānu, taču ne vienmēr šos plānus var saskaņot ar visiem mācībspēkiem augstskolās;
- ir individuālas sportistu atbalsta iespējas augstskolās augstas klases sportistiem, taču katrs šāds gadījums tiek individuāli vērtēts.

Tika arī secināts, ka Latvijā nav izveidota vienota studentu – augstas klases sportistu atbalsta sistēma un studenti nevar prognozēt iespējamo augstskolas atbalstu, ja tiek sasniegts noteikta līmeņa sportiskais rezultāts.

Ventspils Augstskolas rektors Kārlis Krēsliņš tika intervēts par duālo karjeru sportā 2017. gada 1. augustā (https://issuu.com/lspf/docs/duala_karjera_karlis_kreslins). Intervijā ir analizēts rektora viedoklis par sporta aktivitātēm un aktīvu dzīvesveidu, kurā izteikts viedoklis par visu institūciju sadarbības nozīmīgumu. Savukārt sporta darbības aktivizēšanai Ventspils augstskolā ir paredzēts izveidot programmu “Sporta menedžments”. Piemēram, ar Ventspils Olimpiskā centra un Ventspils pilsētas Domes atbalstu augstskolas sportisti Olimpiskajā centrā var trenēties bez maksas.

Latvijas Universitātes (LU) Sporta centra direktors Uģis Bisenieks aicina LU studentus: “Izmanto savu iespēju un veido duālo karjeru, studējot Latvijas Universitātē!” (<https://www.lu.lv/sports/duala-karjera/aicinajums-lu-studentiemsportistiem/>).

Latvijas Universitātē studē daudz augstu sasniegumu sportistu, un tas ir saprotams tās programmu un studentu skaita dēļ. LU ir viena no pirmajām augstskolām Latvijā, kas piedāvā augsta līmeņa sportistiem t. s. duālās karjeras iespējas, kas nodrošina iespēju sportistiem iegūt kvalitatīvu augstāko izglītību un vienlaikus turpināt sportista karjeru. Sporta stipendija, kā tas ierasts daudzās Eiropas un Ziemeļamerikas valstīs, nodrošina studiju maksas segšanu, ja sportists uzrādījis augstus sasniegumus savā sporta veidā un vienlaikus ir sekmīgs arī studijās Latvijas Universitātē.

LU rektors, profesors Indriķis Muižnieks uzsver: “Sporta stipendijas nav dāvana tikai par labu sportošanu vien, ir jābūt arī atbilstošiem mācību rezultātiem. Sen pagātnē ir aizgājis stereotips, ka sportists jau neko citu neprot. Tieši otrādi, labākie Latvijas un pasaules sportisti grib un var iegūt izglītību, nepārtraucot sportista karjeru, turklāt daudzi no mūsu sporta izcilniekiem pēc sportista karjeras beigām kļūst par lieliskiem juristiem, mediķiem, uzņēmējiem, sociālo un dabaszinātņu speciālistiem vai pedagogiem. ... daudzi studenti, sasniedzot augstus rezultātus sportā, nes pasaulē arī Latvijas Universitātes (LU) vārdu. Vienlaikus šāds atbalsts sportistiem ir nozīmīgs, jo nodrošina iespējas gan apvienot mācības un sportu, gan veicina arī sportista karjeras izaugsmi profesionālajā sportā.”

Līdzīgas domas izskan bijušā Latvijas Olimpiskās komitejas prezidenta un olimpiskā vicečempiona Žorža Tikmera skatījumā: “Studentu sports un sportistu sadarbība ar universitātēm, tostarp – Latvijas Universitāti, ir nozīmīga visai sporta attīstībai Latvijā. Un tās nav tikai stipendijas vien. LU basketbola komanda spēlē Latvijas Basketbola līgā, Latvijas studentu izlase, kuras kodolu tieši veidoja LU basketbolisti, Pasaules Universiādē 2017. gadā izcīnīja bronzu, vairāki individuālo sporta veidu pārstāvji ir sasnieguši visaugstākos rezultātus, vienlaikus iegūstot izglītību. Var droši teikt, ka nozīmīgs atbalsts šajos sasniegumos ir arī iespēja saņemt studiju atbalstu no Universitātes”.

Ir arī vairāku LU studentu pieredzes piemēri. Šveices kluba “Sion” uzbrucējs Roberts Uldriķis, kurš ir bijis šīs stipendijas saņēmējs, norāda: “Sporta stipendija ir drošības sajūta jaunam sportistam, kas tikko sācis veidot savu profesionālo karjeru, vēlas sportā sasniegt augstas virsotnes. Mēs, sportisti, apzināties, ka sportista karjera ir īsa, ka būs nepieciešama izglītība, lai pēc tās beigām turpinātu normālu un profesionālu dzīvi. Tāpēc atbalsts ir tik svarīgs. Un paldies LU, ka tā piedāvā jaunajiem, ambiciozajiem sportistiem šādu iespēju”.

Skeletoniste Endija Tērauda, kura ir Eiropas labāko skeletonistu desmitniekā, uzskata: “Lai sasniegtu augstus rezultātus sportā, nepieciešami ikdienas treniņi, milzīgs laika un spēka patēriņš, kas neļauj, piemēram, kā citiem studentiem, pelnīt naudu ārpus studijām. Tāpēc LU atbalsts sporta stipendijas veidā, sedzot studiju izmaksas, ir tik svarīgs. Tas ļauj sportistiem koncentrēties sportam un mācībām, nedomājot par to, kā nodrošināt studiju maksas samaksāšanu”.

Latvijas izlases basketbolists Žanis Peiners par sporta stipendiju saka vēl tiešāk: “Iespējams, bez LU sistēmas es tagad nebūtu profesionāls basketbolists”, ... “visa LU sporta sistēma veicina sportistu iespējas gan iegūt augstāko izglītību, gan turpināt sportista karjeru. Karjeras sākumā pārstāvēju Latvijas Universitātes basketbola komandu LBL. Un, nenoliedzami, tas bija lepnums spēlēt par savu augstskolu, turklāt papildu motivācija, nenoliedzami, bija ne tikai pati stipendija vien, kas nodrošināja studiju maksu, bet arī fakts, ka LU sporta sistēmā sportistiem tiek pielāgots mācību un treniņu grafiks. Lai visu varam paspēt”.

Latvijas šķēpmetējs un sporta stipendijas saņēmējs Krišjānis Suntažs iedrošina jaunos un ambiciozos sportistus: “Sports ir tikai maza daļa no dzīves, ja rēķinām tās garumu. Tāpēc ikvienam sportistam ir nepieciešama laba izglītība. Ja vēlies sportot profesionāli, bieži vien sportistiem var nākties kaut ko upurēt – vai nu sportu, vai izglītību. Tāpēc LU duālās karjeras iespēja ir lielisks variants, lai tomēr varētu šos abus – sporta un izglītības – ceļus apvienot, neietekmējot abu kvalitāti. Paldies Latvijas Universitātei par šo iespēju!” (LU, 2023.

<https://www.lu.lv/sports/duala-karjera/aicinajums-lu-studentiemsportistiem/>).

Sportisti tiek cienīti arī Rīgas Tehniskajā universitātē (RTU), kura aicina jaunos sporta talantus veidot duālo karjeru un pieteikties studijām īpašajās budžeta vietās.

<https://www.rtu.lv/lv/universitate/masu-medijiem/zinas/atvert/rtu-aicina-jaunos-sporta-talantus-veidot-dualo-karjeru-un-pieteikties-studijam-mpasajas-budzeta-vietas>.

RTU jau kopš 2015. gada atbalsta Latvijas labākos jaunos sportistus, piedāvājot viņiem studēt budžeta vietās pēc individuāla plāna, lai jaunie talanti varētu sporta treniņus un sacensības savienot ar studijām un tādējādi veidot duālo karjeru. RTU studē daudzi jaunie sportisti, piemēram, bobslejisti Dāvis Kaufmanis un Lauris Kaufmanis, volejbolisti Patriks Pinka un Roberts Kļaviņš, paralimpiskā kērlingiste un paukotāja Poļina Rožkova, šķēpmetējs Patriks Gailums, kalnu slēpotāja Liene Bondare. Jaunie sporta talanti, kuri paralēli sportam vēlas iegūt augstāko izglītību, ir aicināti pieteikties studijām RTU īpašajās budžeta vietās bakalaura, maģistra un pirmā līmeņa augstākās profesionālās izglītības programmās. 2023./2024. studiju gadā konkursa kārtībā šim nolūkam atvēlētas 25 budžeta vietas sportistiem, kuri uzrādījuši augstus sasniegumus konkrētā sporta veidā, kā arī guvuši labas sekmes mācībās vai studijās. RTU īpašās budžeta vietas sportistiem piešķir uz visu studiju laiku, ne tikai uz vienu gadu, līdz ar to sportisti var plānot gan savus nākotnes startus, gan studijas.

Prasības kandidātiem:

- vismaz piecus gadus konkrēta komandu sporta veida spēlētājs vai Latvijas izlases kandidāts, vai arī Latvijas izlases dalībnieks individuālajos sporta veidos;
- vidējā gala atzīme – ne zemāka par 7 iepriekšējā izglītības līmenī;
- pilnvērtīga iesaiste atbilstošo sporta federāciju rīkotajās aktivitātēs;
- dalība pārbaudes treniņos visiem pretendentiem, kuri nodarbojas ar komandu sporta veidiem.

Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātē (LBTU) gandrīz visi sportisti studē budžeta vietās, tāpēc stipendijas vai studiju maksas atvieglojumi netiek iekļauti stipendiju vai īpaši apmaksātu studiju vietu gada plānā. Sporta ziņā visiem studentiem, to skaitā studentiem–sportistiem, tiek piedāvāts apmeklēt un bez papildu maksas sportot baseinā, svaru zālē, aerobikas zālē (ārstnieciskā vingrošana un fitness), sporta spēļu zālē (basketbols, volejbols, telpu futbols, futbols). Ir iespējas spēlēt basketbolu Nacionālajā basketbola līgā vai Reģionālajā basketbola līgā, kā arī segt sportistu dalības maksas starptautiskās sacensībās komandu un individuālajos sporta veidos. Hokejā jauniešiem hokejistiem ir arī piedāvājums slēgt ilgtermiņa sadarbības līgumus ar HK “Zemgale/LBTU”.

Rīgas Stradiņa universitātē (RSU) duālā karjera tiek īstenota jau vairāk nekā 10 gadus, ņemot vērā, ka studijas gan medicīnas, gan sociālo zinātņu blokā ir pieprasītas sportistu vidū. Studentiem ir iespēja trenēties basketbola un volejbola nodaļās, paralēli apgūstot augstāko izglītību. Rīgas Stradiņa universitātes duālās karjeras studenti pārstāv Latvijas pieaugušo un jauniešu izlases dažādos sporta veidos. Mūsu augstskolas absolvents, basketbolists Kristaps Jurjāns šogad ir noslēdzis savu basketbolista karjeru RSU/VEF Rīga komandā. Kristaps, iegūstot medicīnas izglītību Rīgas Stradiņa universitātē, šobrīd strādā Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcā par neirologu un ir neiroloģijas un neiroķirurģijas katedras docētājs. Kristaps ir saņēmis arī “Gada balvu medicīnā 2018” Latvijas Ārstu biedrības organizētajā pasākumā.

<https://www.stradini.lv/lv/content/gada-debija-medicina-kristaps-jurjans>

Pašlaik līdz ar katras augstskolas iespējām atbalstīt augstas klases sportistus-studentus, kā viens no pozitīvajiem un jau ilgtermiņā stabiliem piemēriem būtu minams LSFP duālās karjeras sportistu valsts budžeta stipendiju programmas atbalsts, kura finansiālais apjoms ir būtiski pieaudzis pēdējo 5 gadu laikā (skatīt 1. tabulu).

1. tabula
 LSFP rīkotā Sportistu -studentu stipendiju konkursa rezultāti
 2018. – 2022. gadā

Gads	Konkursā piedalījušos pretendentu skaits	Stipendiju ieguvušo pretendentu skaits	Konkursā pārdaļītā finansējuma summa (EUR)
2022	114	56	50 400
2021	75	45	40 200
2020	72	51	50 400
2019	66	41	36 400
2018	63	37	35 600

Latvijas Augstskolu sporta savienība visu augstskolu duālās karjeras studentiem–sportistiem regulāri piedāvā iespējas piedalīties Eiropas un Pasaules studentu čempionātos un arī Pasaules Ziemas un Vasaras Universiādēs (www.studentusports.lv).

2023. gadā Pasaules Vasaras Universiādē Čendu Latviju pārstāvēja 3 studenti Agita Ābele stāsta: “Neraugoties uz specifisko pieteikšanās un gatavošanās procesu, kuru ietekmēja pēcpandēmijas apstākļi un neskaidrības ar karadarbībā iesaistīto valstu dalību, 25. jūlijā Latvijas studentu izlase devās uz 31. Pasaules Vasaras Universiādi, kas norisinājās no 28.07. līdz 08.08.2023. Ķīnas pilsētā Čendu. Universiādē tika uzņemti vairāk nekā 9500 studenti-sportisti, treneri un oficiālās personas. Latviju sacensībās pārstāvēja 3 sportisti: sporta vingrotāja Arina Oļenova no Daugavpils Universitātes (DU), sporta vingrotājs Ričards Plāte no Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) un mākslas vingrotāja Anna Murikova no Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas (JVLMA). (<https://du.lv/aktualitates/pasaule-vasaras-universiade-cendu-latviju-parstaves-3-studenti/>)

Kā ierasts, arī šīs Pasaules Universiādes ietvaros Čendu notika FISU pasaules konference un darbsemināri. Šajā konferencē piedalījās LASS valdes priekšsēdētāja Agita Ābele, kura runāja par duālās karjeras iespējām Latvijā, uzsverot, ka: “Pasaules Universiādes ir ikviena duālās karjeras studenta izaicinājums un vienlaikus arī iespēja pierādīt sekmīgas sportista karjeras un izglītības apvienošanas prasmes”.

Basketbolā tiek piedāvāta “WinWin” programma, kuras mērķis ir sagatavot pēc iespējas vairāk jauniešu studijām ASV (<https://winwin.lv/page/3/>). Tā ir iespēja, kuru var izmantot Latvijas Jaunatnes basketbola līgas dalībnieki, bezmaksas iegūstot studiju iespējas ASV labākajās augstskolās. Studiju maksa ASV augstskolās svārstās no 30 000 ASV dolāru līdz pat 60 000 ASV dolāru gadā, kas var kalpot kā liela motivācija jauniešiem trenēties basketbolā un labi mācīties, lai nopelnītu sev iespēju studēt bez maksas. Katru gadu tiek plānots brauciens uz ASV ar puīšu un meiteņu U17 vecuma izlasēm, lai parādītu mūsu talantus ASV augstskolu treneriem klātienē. Šīs programmas sadarbības partneris ir ASV vēstniecība Latvijā. Tuvākajā laikā projekta ietvaros tiks sagatavota un publiskota ceļa karte, kuru ievērojot, būs iespēja studēt ASV augstskolās. “WinWin” programmas mērķis: lai jauniešiem un jauniešiem, kuri izvēlas studijas Latvijā augstskolās, paralēli studijām būtu iespēja spēlēt basketbolu visaugstākajā līmenī. Izcils piemērs tam jau ir Latvijas Universitāte, Vidzemes augstskola, Rīgas Stradiņa Universitāte, Rīgas Tehniskā universitāte, augstskola “Turība” un Ventspils augstskola, kas ir spērušas milzu soļus uz priekšu, lai saviem studentiem nodrošinātu augstākā līmeņa basketbola spēlēšanas iespējas kopā ar studijām budžeta vietās. Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte kopā ar Jelgavas pašvaldību ir šī ceļa sākumā, bet tās virza pārliecība, ka sportistu panākumi vairo šo Latvijas augstskolu sporta attīstības virzienu.

3. IZGLĪTOJOŠĀ INFORMĀCIJA PAR DUĀLO KARJERU

3.1. INFORMĀCIJA PAR EIROPAS ORGANIZĀCIJU SNIEGTO ATBALSTU

Šī materiāla iepriekšējās nodaļās ir minētas galvenās organizācijas, kuras īsteno duālās karjeras studentu atbalsta programmas Eiropā, taču ar atsevišķu rakstu un organizāciju mājaslapu informāciju ieteicams iepazīties individuāli, izvērtējot konkrētajās saitēs minētos faktus un papildinot savas zināšanas par duālās karjeras iespējām. Virkne informatīvo saišu norādītas literatūrā.

Literatūra:

1. European Athlete Student (EAS): dualcareer.eu. (2022, February 2-3).
<https://www.dualcareer.eu/>
2. EUSA. (2020, December 31). Description of the organization.
https://youth.europa.eu/volunteering/organisation/48289_mk
3. Dual Career | EUSA.
<https://www.eusa.eu/projects/dual-career>
4. FISU Dual Career Webinar. (2022, October 4). FISU starts the academic year with a Dual Career Webinar.
<https://www.eusa.eu/fisu-starts-the-academic-year-with-a-dual-career-webinar>
5. FISU – International University Sports Federation. FISU. (2022, December 12). FISU world forum 2022 concludes.
<https://www.eusa.eu/fisu-world-forum-2022-concludes>
6. International Council of Sport Science and Physical Education. Improving Dual Career for Players. Best Practice, Good Governance & Innovative Ideas for Player Associations.
<https://www.icsspe.org/system/files/EU%20Athletes%20-%20Improving%20dual%20career%20support%20for%20Players.pdf>
7. European Elite Athletes Association (January, 2015). WHY – EMPATIA educational platform.
<https://www.icsspe.org/system/files/EU%20Athletes%20-%20Improving%20dual%20career%20support%20for%20Players.pdf>

8. Claes Nyberg, Stefan Wagnsson, Henrik Gustafsson and Owe Stråhlman.. Dual career support among world-class athletes in Sweden: Performance, education, and employment. <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2022.1093562/full>

9. Framework for Dual Career Policies and ... – LTOK
https://www.ltok.lt/wp-content/uploads/2021/02/DC-framework_Lithuania_SUPP ORT.pdf

10. <http://www.idcn.info/about-the-idcn/who-we-are.aspx> International Dual Career Network (IDCN) is a global Non-Profit Association of companies, NGOs, and academic institutions in different locations. From 2011. At present, IDCN is active in 14 different locations, and IDCN is looking forward to launching many more IDCN locations in various countries across the world to have great local networks.

11. Career Development: What is a “dual career ladder”?
<https://www.shrm.org/resourcesandtools/tools-and-samples/hr-qa/pages/termdualcareer.aspx>. A dual career ladder is a career development plan that allows upward mobility for employees without requiring that they be placed into supervisory or managerial positions. This type of program typically serves as a way to advance employees who have deep technical skills and/or education but who are not interested or inclined to pursue a management or supervisory track.

12. Improving Dual Career Support for Players. EU Guidelines. 2012.
<https://www.icsspe.org/system/files/EU%20Athletes%20-%20Improving%20dual%20career%20support%20for%20Players.pdf>

13. Supporting European athletes by combining high performance sport and education. Securing their future by ensuring a strong education or vocational background. 2023 EAS Conference in Gaeta, Italy. <https://www.dualcareer.eu/>

3.2. DUĀLĀ KARJERA EIROPAS SAVIENĪBAS UN BALTIJAS VALSTU DOKUMENTOS

Vairāku Eiropas valstu normatīvajos aktos un organizāciju informatīvajās platformās var atrast jau izstrādātas vadlīnijas, normatīvos dokumentus, ieteikumus, darbības modeļus, kā arī informatīvos rakstus par lokālu vai starptautisku pētījumu rezultātiem, kas atspoguļo atšķirīgas pieejas un to īstenošanas iespējas duālās karjeras kontekstā. Ir izstrādāti un prezentēti daudzu pētījumu rezultāti, kas sniedz iespējas izvērtēt svarīgākos atbalsta piešķiršanas kritērijus un izstrādāt rekomendācijas dažādām organizācijām. Literatūrā norādītas vairākas informatīvās saites.

Literatūra:

1. Capranica, L. & Guidotti F. (2016). *Research For Cult Committee - Qualifications/Dual Careers In Sports. European Union, 52.*
[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/573416/IPOL_STU\(2016\)573416_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/573416/IPOL_STU(2016)573416_EN.pdf)
2. Context Analysis of Dual Career Policies and Practices in Estonia. Second turn – employability after the sport. SUPPORT. (2020).
https://www.ltok.lt/wp-content/uploads/2021/02/Context-analysis_Estonia_SUPPORT.pdf
3. Council of the European Union. (2008, December 11-12). *Presidency conclusions.*
https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/104692.pdf
4. European Athlete Student: dualcareer.eu. (2022, February 2-3).
<https://www.dualcareer.eu/>
5. European Commission. (2007, November 7). White Paper on Sport.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52007DC0391&rid=2>
6. European Commission. (2016). Study on the Minimum Quality Requirements for Dual Career Services. Dual quality framework. Research report. 192 p.
https://edu.empatiasport.eu/wp-content/uploads/2020/11/AUAS-et-al-dual-career-services-in-Europe.en_.pdf

7. European Olympic Committees EU Office. (2021, July). EU sport policy and funding news. Monthly report, July, p. 5. [2021-07-July 2021.PDF](#)

8. European Union. (2020, December). *The 2021-2024 EU Work Plan for Sport-EuropeActive*.
<https://www.europeactive.eu/file/1979/download?token=WXvaiQxG>

9. European Union. (2012, Nov. 16). EU Guidelines on Dual Careers of Athletes. Recommended policy actions in support of dual careers in high-performance sport: approved by the EU Expert Group 'Education & Training in Sport' at its meeting in Poznań on 28 Sept. 2012. Brussels: 40 p.
https://ec.europa.eu/assets/eac/sport/library/documents/dual-career-guidelines-final_en.pdf

10. EUSA. (2020, Dec. 31). Description of the organization.
https://youth.europa.eu/volunteering/organisation/48289_mk

11. FISU Dual Career Webinar. (2022, October 4). FISU starts the academic year with a Dual Career Webinar.
<https://www.eusa.eu/fisu-starts-the-academic-year-with-a-dual-career-webinar>

12. FISU. (2022, December 12). FISU world forum 2022 concludes.
<https://www.eusa.eu/fisu-world-forum-2022-concludes>

13. Flanagan, J., & Winther, P., European Parliament. (2004). *Combining sports and education: Support for athletes in the EU Member States. Luxembourg: European Parliament*.
[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2004/341532/DG-4-CULT_ET\(2004\)341532_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2004/341532/DG-4-CULT_ET(2004)341532_EN.pdf)

14. Latvijas Olimpiskā Komiteja [LOK]. (2012). Latvijas Olimpiskās komitejas vēsture.
<https://arhivs.olimpiade.lv/lv/lok/vesture>

15. LETA. (2013 January 2). 2012. gads Latvijas sportā: olimpiskās medaļas, pasaules čempiona tituli un iekļūšana elitē.
<https://jauns.lv/raksts/sports/133674-2012-gads-latvijassporta-olimpiskas-medalas-pasaules-cempiona-tituli-un-iekclusana-elite>

16. Lithuanian Sports University [LSU]. (2020 October 5). National Centre for Dual Career of Athletes is open to athletes of all ages.
<https://www.lsu.lt/en/national-centre-for-dual-career-of-athletes-is-open-to-athletes-of-all-ages/>

17. LSFP. (2022, 25. novembrī). Pasniegtas sporta stipendijas 2022. gadā.

<https://lsfp.lv/jaunumi/zinas/pasniegtas-sporta-stipendijas-2022>

18. Ministru kabinets. (2021 November 23). Informatīvais ziņojums par 2021. gada 29.-30. novembra Eiropas Savienības Izglītības, jaunatnes, kultūras un sporta ministru padomē izskatāmajiem Izglītības un zinātnes ministrijas kompetencē esošajiem jautājumiem.

https://tapportals.mk.gov.lv/attachments/legal_acts/document_versions/c96af936-3331-4a50-a1ce-d67e4bbbb21f/download

19. Ministru kabinets. (2013, Decembris 12). Par Sporta politikas pamatnostādņēm 2014.-2020. gadam. MK rīkojums Nr. 666.

<https://likumi.lv/ta/id/263313-par-sporta-politikas-pamatnostadnem-2014-2020-gadam>

20. SUPPORT. Context Analysis of Dual Career Policies and Practices in Estonia. Second turn – employability after the sport. (2020).

https://www.ltok.lt/wp-content/uploads/2021/02/Context-analysis_Estonia_SUPPORT.pdf

21. Ministru kabinets. (2022). Par Sporta politikas pamatnostādņēm 2022.-2027. gadam. Rīkojums Nr. 397. Rīgā 2022. gada 31. maijā (prot. Nr. 29 46. §).

<https://likumi.lv/ta/id/332897-par-sporta-politikas-pamatnostadnem-20222027-gadam>

3.3. DUĀLĀS KARJERAS VADLĪNIJAS

Šajā apakšnodaļā ir apkopota pieejamā informācija par dažādās valstīs izstrādātām duālās karjeras vadlīnijām, kurās var atrast atbildes uz dažādiem jautājumiem par to, kā, kur, kādā veidā, cik un kam varētu būt pieejams atbalsts sporta un izglītības jomās duālajā karjerā. Vadlīnijām, pētījumu rezultātiem un darbības metodoloģijām gan pārsvarā ir ieteikuma raksturs, bet vienlaikus uz to pamata var veidot katrai organizācijai individuāli atbilstīgāko un veiksmīgāko studentu–sportistu atbalsta programmu vai atsevišķus instrumentus. Noderīga informācija būs atrodamā arī jaunajiem sportistiem un viņu treneriem ERASMUS plus projekta ietvaros autoru kolektīva izstrādātajā duālās karjeras rokasgrāmatā (Handbook of Dual Career for Young Athletes). Ar citiem informācijas avotiem aicinām iepazīties literatūrā minētajās saitēs.

Literatūra:

1. EU Guidelines on Dual Careers of Athletes Recommended Policy Actions in Support of Dual Careers in High-Performance Sport. Brussels, 16 November 2012.

https://ec.europa.eu/assets/eac/sport/library/documents/dual-career-guidelines-final_en.pdf

2. 6_countries Handbook of Best Practices in Dual Career of Athletes in DC4AC project participating countries (DC4AC). (May 2017). 43 p.

<https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/eac1f6dc-aea-b-42cd-93a8-f01a89b68043/Final%20Handbook%20of%20Best%20practices.pdf>

3. Liverpool John Moores University. (2018-2020). Ecology of Dual Careers Work Package 4 Report(wp4). 61 p.

<https://www.ljmu.ac.uk/-/media/ljmu/projects/dualcareers/files/wp4-report.pdf>

4. Improving dual career support for Players. Best Practice, Good Governance & Innovative Ideas for Player Associations. (January, 2015). Conference for Player Associations in Helsinki in 2014.

<https://www.icsspe.org/system/files/EU%20Athletes%20-%20Improving%20dual%20career%20support%20for%20Players.pdf>

5. Guidebook of best practices in dual career. (2019). How can Sport Clubs Support a Talent's Dual Career? Amsterdam University of Applied Sciences. Stephan Hakkers. Professorship Elite Sports & Education. Project: Innovative Clubs for. 222 p.
http://www.icdc.eu/documentacio/20190414_Final_ICDC_guidebook_best_practices.pdf

6. Abelkals, I., Izzicupo, P., Sánchez Pato, A., Figueiredo, A., Cánovas-Alvarez, F.J., Radu, L.E. «MORE THAN GOLD» Guidelines to Promote the Dual Career of Athletes-Students: Methodology for Universities. 143 p.
https://www.researchgate.net/publication/355096464_MORE_THAN_GOLD_Guidelines_to_Promote_the_Dual_Career_of_Athletes-Students_Methodology_for_Universities

7. EU guidelines on dual careers of athletes. Recommended policy actions in support of dual careers in high-performance sport : approved by the EU Expert Group 'Education & Training in Sport' at its meeting in Poznań on 28 September 2012. <https://op.europa.eu/>

8. Guidelines for Dual Career Services. Auburn University. 2 p.
<https://www.auburn.edu/academic/provost/pdf/guidelines-dual-career-services.pdf>

9. Dual Career. 14 p.
<https://olympics.com/athlete365/dual-career/>

10. European Commission. (2016). Study on the Minimum Quality Requirements for Dual Career Services. 192 p.
AUAS-et-al-dual-career-services-in-Europe.en_.pdf
https://edu.empatiasport.eu/wp-content/uploads/2020/11/AUAS-et-al-dual-career-services-in-Europe.en_.pdf

11. GEES (Gold in Education and Elite Sport) Handbook for Dual Career Support Providers (DCSPs). Edited by Paul Wylleman, Koen De Brandt, Simon Defruyt. (2015). 256 p.
https://kics.sport.vlaanderen/topsport/Documents/170301_GEES_Handbook_for_dual_career_support_providers.pdf

12. Swedish National Guidelines for Elite Athletes' Dual Careers. (2018). 50 p.
<https://www.rf.se/download/18.5bb7fead184086b59111d2a/1666620469725/swedish-national-guidelines-dual-careers.pdf>

13. University of Rhode Island. (2023). URI Dual Career Policy and Guidelines.
<https://web.uri.edu/worklife/professional/dualcouple/uri-dual-career-policy-and-guidelines/>

14. Slovenian Presidency of the Council of the European Union. Programme of the Slovenian Presidency of the Council of the European Union. The Priorities of the Slovenian Presidency of the Council of the European Union. (1 July-31 December 2021). pp. 35-36.
<https://www.consilium.europa.eu/media/56259/2021-jul-dec-sl-programme.pdf>
15. Juan Alfonso García Roca, Andreas Küttel, Łukasz Panfil, Mehmet Ömürlü, Zoran Veljanovski. Handbook of Dual Career for Young Athletes. Report on the Analysis of the Results of Previous Erasmus+ Projects (2019). 31 p.
<https://portal.findresearcher.sdu.dk/en/publications/trainer-10-beta-handbook-of-dual-career-for-young-athletes-exerci>
16. EU office Monthly report. (2021).
https://cdn.dosb.de/user_upload/Sportstaetten-Umwelt/Sportout/Dokumente/EOC_EU_Office_Monthly_report_July_2022_.pdf
17. Kazandzieva, K. (15.10. 2018). Survey on Best European Practices in Dual Career of Athletes. Sofia. 116 p.
<https://smartsport.bg/templates/default/pdf/Survey17new-converted.pdf>
18. EAS – The Dual Career Network. Capranica, L.
<https://pjp-eu.coe.int/documents/42133595/42312288/capranica.pdf/b9fdf75c-4669-454b-8a5f-6d87e2123bc2>
19. López-Flores, M., Hong, H. J. & Botwina, G. (2021). Dual career of junior athletes: Identifying challenges, available resources, and roles of social support providers. *Cultura, Ciencia y Deporte*, 16(47), 117-129.
https://www.researchgate.net/publication/348443239_Dual_career_of_junior_athletes_Identifying_challenges_available_resources_and_roles_of_social_support_providers
20. Brussels European Council 11 and 12 December 2008 Presidency Conclusions. 22 p.
https://www.google.com/search?q=20.+BRUSSELS+EUROPEAN+COUNCIL+11+AND+12+DECEMBER+2008+PRESIDENCY+CONCLUSIONS.+22p.&oq=20.%09BRUSSELS+EUROPEAN+COUNCIL+11+AND+12+DECEMBER+2008+PRESIDENCY+CONCLUSIONS.+22p.&gs_lcrp=EgZjaHJvbWUyBggAEEUYOdIBCDE3MTdqMGo3qAIAA&sourceid=chrome&ie=UTF-8
21. Marko Ferjan, Iztok Podbregar, Polona Šprajc, Petra Robnik, Eva Jereb. Athletes Friendly Education (2021). Verlag Dr. Kovač. Hamburg. 152 p.
https://www.verlagdrkovac.de/open-access/12146/12147_Athletes_Friendly_Education_OpenAccess.pdf

3.4. DUĀLĀ KARJERA PROJEKTOS

Duālās karjeras tēmas ir skatītas un pētītas dažādu līmeņu projektos, un bieži vien darbība arī rezultējas uzskatāmos materiālos vai metodiskajos izdevumos. Piemēram, 2022.gada EAS konferencē Kartahenā tika izveidota autoru grupa, kuras projekta ietvaros izstrādāto darbu par holistisko pieeju duālās karjeras jautājumu skatījumā, var lasīt vienotā e-grāmatas formātā. Tomēr kopumā vēlama daudz plašāka pētnieciskā un praktiskā darbība šajā jaunatnē tik aktuālajā tēmā. Turpmāko izpētes tēmu rosināšanai, aicinām iepazīties ar vairākiem literatūrā minētiem materiāliem.

Literatūra:

1. Abelkalns, I., et al. (2021). Dual Career Support Activities of High-Performance Students-Athletes in the Project “More than Gold”. In L. Daniela (Ed.). Riga, University of Latvia, 1123-1136. doi: <https://doi.org/10.22364/htqe.2021.90>
<https://www.apgads.lu.lv/izdevumi/htqe-2021/90>
2. Abelkalns, I., et al. (2021). *More than gold [MTG]. Duālās karjeras vadlīnijas augstskolu studentiem–sportistiem. Eiropas savienības ieteikumi augstu sasniegumu sportistu–studentu iespējām savienot sportu ar augstāko izglītību.* https://www.karjera.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/projekti/karjera/zinas/du_ala_karjera.pdf
3. Capranica, L., & Guidotti F. (2016). *Research For Cult Committee – Qualifications/Dual Careers In Sports. European Union, 52.* [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/573416/IPOL_STU\(2016\)573416_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/573416/IPOL_STU(2016)573416_EN.pdf)
4. Flanagan, J., & Winther, P., European Parliament. (2004). *Combining sports and education: Support for athletes in the EU Member States.* Luxembourg: European Parliament. 66 p. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2004/341532/DG-4-CULT_ET\(2004\)341532_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2004/341532/DG-4-CULT_ET(2004)341532_EN.pdf)

5. Lithuanian Sports University [LSU]. (2020 October 5). National Centre for Dual Career of Athletes is open to athletes of all ages
<https://www.lsu.lt/en/national-centre-for-dual-career-of-athletes-is-open-to-athletes-of-all-ages/>
6. Vidal-Vilaplana, A., Valantine, I., Staskeviciute-Butiene, I., Gonzalez-Serrano, M. H., Capranica, L., Calabuig, F. (2022). *Combining sport and academic career: Exploring the current state of student-athletes' dual career research field of student-athletes' dual career. Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education research field*, 31. 10399. doi:
<https://doi.org/10.1016/j.jhlste.2022.100399>
7. Stephan Hakkers. (2019, April). HOW CAN SPORT CLUBS SUPPORT A TALENT'S DUAL CAREER? Project: Innovative Clubs for Dual Careers. Amsterdam University of applied sciences.
http://www.icdc.eu/documentacio/20190414_Final_ICDC_guidebook_best_practices.pdf
8. Project 'Innovative Clubs for Dual Careers' (ICDC), Amstredam Gepubliceerd door Kenniscentrum Bewegen, Sport en Voeding, <http://icdc.eu/en/icdc-project18>, mart 2020,
<https://vimeo.com/211910243>
9. Emanuele Isidori, Alessandra Fazio, Emilia Angelillo, Espedito Laterza, Lucia Colitti. HANDBOOK AN INNOVATIVE EUROPEAN SPORTS TUTORSHIP MODEL OF THE DUAL CAREER OF STUDENT-ATHLETES. That handbook is funded by the European project 'Developing an innovative European Sports Tutorship model for the Dual career of athletes' (557204-EPP1-2014-1-ES-SPO-SCP). European Union. Education, Audiovisual and Culture Executive Agency. Erasmus+Sport Programme. Call EACS/S11/13 "Collaborative Partnerships" and "Not-for-profit European Sport events".
<http://www.uniroma4.it/sites/default/files/Handbook%20studenti%20atleti%20.pdf>
10. Izglītojoša programma WHY empatia.
<https://edu.empatiasport.eu/eng/why/>
11. Maciá-Andreu, María José, Morales-Belando, María T., Meroño, Lourdes, Sánchez-Pato, Antonio, García-Roca, Juan Alfonso (2023). A holistic approach to the dual career of the student-athlete. doi:
<https://doi.org/10.14679/2132>

3.5. DUĀLĀ KARJERA SPORTA ZINĀTNĒ (promocijas darbi)

Būtiskākā un dziļākā kādas tēmas zinātniskā izpēte tiek veikta promocijas darbos, kas vienmēr atspoguļo kādu izvēlēto jautājumu aktualitāti. Duālās karjeras tēmas ir skatītas un pētītas vairākos promocijas darbos, par kuriem ir pieejama informācija šai apakšnodaļai pievienotajās saitēs.

Literatūra:

1. Ābeļkalns, I. (2014). *Augstas klases sportistu duālās karjeras vadība Latvijas augstskolās. Promocijas darbs. Rīga: LU.*
https://dspace.lu.lv/dspace/bitstream/handle/7/5228/40423-Ilvis_Abelkalns_2014.pdf?sequence=1
2. Aquillna, Dawn Allson. (2009). (Thesis posted on 2014-10-06). Degrees of success: negotiating dual career paths in elite sport and university education in Finland, France and the UK. A Doctoral Thesis. Submitted in partial fulfilment of the requirements for the award of Doctor of Philosophy of Loughborough University. pp. 391
https://repository.lboro.ac.uk/articles/thesis/Degrees_of_success_negotiating_dual_career_paths_in_elite_sport_and_university_education_in_Finland_France_and_the_UK/9609551
3. Deasonm Emily. (2019). A Theoretical and Empirical Investigation of the Multitude of Dual Career Experiences in Sport. Doctoral Thesis. Loughborough University, <https://core.ac.uk/download/pdf/288353021.pdf>
4. Kaljurand, Merle. (2017). Action plan to develop athletes' Dual Career program in Estonia. Université catholique de Louvain, Belgique. pp. 34
<https://library.olympics.com/default/digitalCollection/DigitalCollectionAttachmentDownloadHandler.ashx?parentDocumentId=185091&documentId=185093&skipWatermark=true&skipCopyright=true>
5. Oros Simona-Anișoara. (2019). Dual career in performance sports: realities from the national context. Summary of doctoral thesis. "Babeș-Bolyai" University Cluj-Napoca Faculty of Physical education and sports doctoral school of physical education and sports. pp. 30.
<https://teze.doctorat.ubbcluj.ro/doctorat/teza/fisier/4941>

6. Paikena, A. (2019). Augstu sasniegumu sporta vadība Latvijā. Promocijas darbs. Rīga: LSPA.

https://www.lspa.eu/files/students/Promotion/A_Paikena_promocijas_darbs.pdf

7. Saunders, Emma. (2021). Exploring Dual Career Practice and Experiences of Third-Level Student-Athletes and Stakeholders in Ireland.

<http://hdl.handle.net/1893/33574>

8. VICKERS, EMMA. (February 2018). An examination of the dual career pathway and transitions uk student-athletes experience throughout university education. Liverpool John Moores University. 312 p.

<https://researchonline.ljmu.ac.uk/id/eprint/8878/1/2018vickersphd.pdf>

3.6. RAKSTI PAR DUĀLO KARJERU

Interesanta un daudzfaktoriāla informācija ir pieejama dažādu autoru rakstos par tēmām, kas ir saistītas ar atlētu duālo karjeru ietekmējošiem faktoriem. Iedziļināšanās vairāku rakstu saturā un informācijā būtiski veicinās izpratni par duālās karjeras norisēm un to izpēti, tādēļ arī literatūrā piedāvājam virkni informatīvo saišu.

Literatūra:

1. Amantova, I. & Abele, A. (2020). Dual career model for Latvia's environment. *Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference, (6), Rēzekne, RTA, 28-38. Retrieved from <http://journals.rta.lv/index.php/SIE/article/view/5074>*
2. Amantova, I. & Abele, A. (2019). Key Factors for Qualitative Realization of Dual Career in Perspective of the Sports Leadership. *LASE Journal of Sport Science 2019 Vol 10, No. 2, Pages 52-62. doi: 10.2478/ljss-2018-0025. <https://journal.lspa.lv/files/2019/2/53-63.pdf>*
3. Abele, A., Abelkalns, I., Liduma, A. (2023). The Historical Aspect of Dual Career in EU and Growth Opportunities in Latvia. *Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference. Volume I, 145-154. May 26th, 2023. <http://journals.ru.lv/index.php/SIE/article/view/7098>*
4. Abelkalns, I., et al. (2021). Dual Career Support Activities of High-Performance Students-Athletes in the Project "More than Gold". In L. Daniela (Ed.). Rīga, University of Latvia, 1123-1136. <https://doi.org/10.22364/htqe.2021.90>
5. Ābeļkalns, I., & Kravalis, I. (2019). Universities Sports Managers on Dual Career. *Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference, (4), Rēzekne, RTA, 29-39; doi: <https://doi.org/10.17770/sie2019vol4.3856>*

6. Capranica, L., Doupona, M., Abelkalns, I., Bisenieks, U., Sánchez-Pato, A., Cánovas-Alvarez, F. J., Figueiredo, J. A., García-Roca, J. A., Leiva-Arcas, A., Meroño, L., Paegle, A., Radu, L. E., Rus, C.M., Rusu, O.M., Sarmiento, H., Stonis, J., Vaquero-Cristóbal, R., Vaz, V., Ghinassi, B., Izzicupo, P., Di Baldassarre, A. Understanding dual career views of European university athletes: The more than gold project focus groups. *PLoS One*. 2022 Feb 25;17(2):e0264175. doi: 10.1371/journal.pone.0264175. eCollection 2022.PMID: 35213599 Free PMC article.
7. Capranica, L., Guidotti, F., Gonçalves, C., Blondel, L., Bovis, M., Costa, R., Debois, N., Figueiredo, A., MacDonncha, C., Pecnikar-Oblak, V., Patoret, J. L., Pišl, A., Rheinisch, E., Rolo, A., Ryan, G., Templet, A., Tessitore, A., Warrington, G., Doupona, M. Development of an Online Multilingual Educational Programme for Parents of Dual-Career Athletes: A Participatory Design. *Front Psychol*. 2022 Jul 22;13:855531. doi: 10.3389/fpsyg.2022.855531. eCollection 2022.PMID: 35936254 Free PMC article.
8. Condello, G., Capranica, L., Douponam, M., Varga, K., & Burk, V. (2019). Dual-career through the elite university student-athletes' lenses: The international FISU-EAS survey. 2019 Oct 2;14(10):e0223278. doi: 10.1371/journal.pone.0223278. eCollection 2019.PMID: 31577823 Free PMC article.
9. García-Solà, M., Ramis, Y., Borrucco, M. & Torregrossa, M. (2023). Dual Careers in Women's Sports: A Scoping Review. *Apunts Educación Física y Deportes*, 154, 16-33. [https://doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.es.\(2023/4\).154.02](https://doi.org/10.5672/apunts.2014-0983.es.(2023/4).154.02) <https://revista-apunts.com/wp-content/uploads/2023/06/16-33-154-ENG.pdf>
10. Izzicupo, P., Di Baldassarre, A., Ghinassi, B., Abelkalns, I., Bisenieks, U., Sánchez-Pato, A., Cánovas-Alvarez, F. J., Figueiredo, A. J., García-Roca, J. A., Leiva-Arcas, A., Meroño, L., Paegle, A., Radu, L. E., Rus, C. M., Rusu, O. M., Sarmiento, H., Stonis, J., Vaquero-Cristóbal, R., Vaz, V., Doupona, M., Capranica, L.; More Than Gold Consortium. (2022). Exploring dual career quality implementation at European higher education institutions: Insights from university experts. *PLoS One*. 2022; 17(11): e0277485. Published online 2022 Nov 30. doi: [10.1371/journal.pone.0277485](https://doi.org/10.1371/journal.pone.0277485)
11. Izzicupo, P., Di Baldassarre, A., Abelkalns, I., Bisenieks, U., Sánchez-Pato, A., Cánovas-Alvarez, F. J., Doupona, M., Figueiredo, A. J., García-Roca, J. A., Ghinassi, B., Leiva-Arcas, A., Meroño, L., Paegle, A., Radu, L. E., Rus, C. M., Rusu, O. M., Sarmiento, H., Stonis, J., Vaquero-Cristóbal, R., Vaz, V., Capranica, L. Dual Careers of Athletes During COVID-19 Lockdown. *Front Psychol*. 2021 Apr 1;12:657671. doi: 10.3389/fpsyg.2021.657671. eCollection 2021.PMID: 33868131 Free PMC article.

12. Hong, H.J., Morris, R., López-Flores, M., Botwina, G. (2022). An international analysis of dual careers support services for junior athletes in Europe. *International Journal of Sport Policy and Politics*. doi: <https://doi.org/10.1080/19406940.2021.1999301>
13. Kravalis, I., Ābeļkalns, I. (2020). Augstskolās studējošie augstu sasniegumu sportisti par duālo karjeru. *Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference, (6), Rēzekne, RTA, May 22th-23th, 2020*. 255-263, doi: <http://dx.doi.org/10.17770/sie2020vol6.5063>
14. López-Flores, M., Hong, H. J. & Botwina, G. (2021). Dual career of junior athletes: Identifying challenges, available resources, and roles of social support providers. *Cultura, Ciencia y Deporte*, 16(47), 117-129. https://www.researchgate.net/publication/348443239_Dual_career_of_junior_athletes_Identifying_challenges_available_resources_and_roles_of_social_support_providers
15. 22 Papers of Stambulova. <https://www.tandfonline.com/author/Stambulova%2C+Natalia+B>
16. Olah, D., Nyisztor, P., Borbely, Sz. & Bognar, J. (2022). Dual career through the analysis of policy documents: a case study focusing on athletics. *Central European Journal of Educational Research*, 4(1), 86-96. <https://doi.org/10.37441/cejel/2022/4/1/10726>
<https://ojs.lib.unideb.hu/CEJER/article/download/10726/9977/22835>
17. Stambulova, N., Alfermann, D., Statler, T. & Côté, J. (2009). ISSP position stand: Career development and transitions of athletes. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 7(4), 395–412. doi: <https://doi.org/10.1080/1612197X.2009.9671916>
18. Vidal-Vilaplana, A., Valantine, I., Staskeviciute-Butiene, I., Gonzalez-Serrano, M. H., Capranica, L., & Calabuig, F. (2022). Combining sport and academic career: Exploring the current state of student-athletes' dual career research field of student-athletes' dual career. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education research field*, 31. 10399. doi: <https://doi.org/10.1016/j.jhlste.2022.100399>
19. Žnidarec Čučković, A., Topolovec, A. (2022). Mapping the Needs of Different Groups of Athletes of the City of Zagreb and the Republic of Croatia During Crisis Situations (Covid – 19 and Earthquake) – Athlete Perspective. *Studia Sportiva*, Vol. 16, No. 2, 2022. pp.94-108. <https://journals.muni.cz/studiasportiva/article/download/21451/28659>

4. MENTORINGS DUĀLAJĀ KARJERĀ

Mentoring ir būtisks komponents sportistu attīstībā, kas var sniegt būtisku ieguldījumu viņu profesionālajā un personīgajā izaugsmē. Īpaši nozīmīgs tas kļūst situācijās, kad sportists mēģina savienot sportisko karjeru ar akadēmisko vai profesionālajiem mērķiem, situācijā, ko mēs saucam par duālo karjeru.

Mentors ir pieredzējis un uzticams padomdevējs, kurš sniedz atbalstu, zināšanas un iedrošinājumu cilvēkam, kuram trūkst pieredzes noteiktā jomā. Mentors var būt nozares profesionālis, vecāks kolēģis vai pat draugs, kurš ir gājis cauri līdzīgām pieredzēm. Mentori sekmē mentorējamā karjeras attīstību vairākos veidos. Vispirms jau tas ir instrumentālais atbalsts:

- sniedzot mentorējamajam psiholoģisku, loģistikas vai citu konkrētu atbalstu;
- sekmējot mācību procesu;
- piedāvājot savu pieredzi un zināšanas kādu procesu norisē, lai sniegtu aizsardzību no grūtībām;
- sekmējot un motivējot izaicinājumiem bagātu uzdevumu risināšanu;
- palielinot profesionālo pārredzamību.

Papildus tam mentori darbojas kā paraugs un veicina mentorējamā personīgo izaugsmi (t. i., – psihosociālais atbalsts), palīdzot mentorējamajam attīstīt profesionālo identitāti, kalpojot kā atbalsta persona, izrādot cieņu un atbalstu (Lefebvre, 2020).

Mentoram ir nepieciešamas šādas īpašības un prasmes:

- **Empātija un pacietība:** spēja saprast un atzīt mentorējamā jūtas un vajadzības;
- **Komunikācijas prasmes:** prasme skaidri un efektīvi izteikt domas, kā arī aktīvi klausīties;
- **Uzticamība un integritāte:** spēja saglabāt konfidencialitāti un rīkoties godprātīgi;
- **Motivēšanas prasmes:** spēja iedrošināt un iedvesmot cilvēkus;
- **Nozares zināšanas:** plašas zināšanas un pieredze savā jomā.

Mentoringa ir process, kurā mentors sniedz atbalstu, zināšanas un padomus mentorējamajam. Tā mērķis ir palīdzēt cilvēkiem sasniegt savus mērķus un attīstīt profesionālās prasmes. Mentoringa būtība ir atbalsta un zināšanu nodošana, kā arī mentorējamā personīgās un profesionālās izaugsmes veicināšana. Mentoringa var būt formāls vai neformāls, un tā formas un metodes var atšķirties atkarībā no nozares, mērķa un individuālajām vajadzībām (Van Hoye et.al., 2023).

Mentoringa metodes ietver:

- **Sarunas “Viens pret vienu”;**
- **Atgriezeniskās saites sniegšanu;**
- **Mācību un attīstības plānošanu;**
- **Tīklošanās veicināšanu** (Van Hoye et.al., 2023).

Kopumā mentoringa palīdz atklāt jaunas perspektīvas, iegūt jaunas zināšanas un prasmes, uzlabot pašapziņu un motivāciju, kā arī veicina karjeras izaugsmi un personīgo attīstību. Sportā mentoringa tiek pielietots, lai attīstītu sportistu darbības tehniku un spēles prasmes, veicinātu mentālo noturību, kā arī plānotu savu karjeru ilgtermiņā un spētu realizēt šo plānu metodiski – soli pa solim (Dāvidsone, 2022).

Mentoringa pieredze sportā bieži ietver stāstus par to, kā pieredzējuši sportisti vai treneri ir palīdzējuši jaunākiem sportistiem attīstīties. Piemēram, jaunais sportists varētu mācīties no mentora, kā pareizi trenēties, uzturēt fizisko un mentālo labklājību, kā arī izprast spēles stratēģijas. Šāda pieredze var palīdzēt jaunajiem sportistiem sasniegt augstākus rezultātus, paaugstināt pašapziņu un izvairīties no kļūdām, kuras mentors ir izdarījis savā karjerā.

Mentoringa metodes var būt dažādas, atkarībā no mērķiem, kultūras un konkrētām vajadzībām. Piemēram var minēt dažas no populārākajām metodēm un jautājumiem, ko tās risina:

- **Mentoringa sarunas “Viens pret vienu”** ir sistemātiskas tikšanās starp mentoru un mentorējamo, kurās apspriež mērķus, izaicinājumus, panākumus un stratēģijas to sasniegšanai.

Tādā veidā tiek noteikti personīgās un profesionālās attīstības mērķi, problēmas, plānota karjera.

- **Atgriezeniskā saite** ir mentoru objektīva un konstruktīva atgriezeniskā saite, kas balstīta uz novērojumiem un pieredzi. Tās nolūks ir prasmju un uzvedības uzlabošana, sniedzot skaidru priekšstatu par to, kas darbojas labi un ko ir iespējams uzlabot.

- **Mācību un attīstības plānošana** ir metode, ar kuras palīdzību var izstrādāt individuālu mācību un attīstības plānu, kas atbilst mentorējamā mērķiem un vajadzībām. Tiek risināti jautājumi par profesionālo prasmju veidošanu, mērķu sasniegšanu un visu turpmāko karjeru.
- **Tīklošanās veicināšana** ir metode, ar kuru mentorējamajam palīdz izveidot un paplašināt profesionālo tīklu, sniedzot iespēju satikt nozares ekspertus un citas svarīgas personas. Tiek veidots jauns kontaktu tīklojums, tiek paplašinātas profesionālās iespējas, aktivizēta zināšanu un pieredzes apmaiņa, kā arī tiek atklātas jaunas iespējas.
- **Grupu mentoringa sesijās** piedalās vairāki mentorējamie un viens vai vairāki mentori, lai apspriestu kopīgas tēmas un dalītos pieredzē. Risināmie jautājumi ir zināšanu un pieredzes apmaiņa starp mentorējamajiem, tīklošanās iespējas, dažādu perspektīvu iegūšana un supervīzijas.
- **Virtuālais mentorings** ir mentoringa sesijas, kas notiek attālināti, izmantojot tehnoloģijas, piemēram, videozvanus, e-pastus vai tiešsaistes platformas. Nodrošina elastīgumu un pieejamību, ērtu komunikāciju ar mentoru neatkarīgi no fiziskās atrašanās vietas (Lindley, 2013).

Katra no šīm metodēm var tikt pielāgota atbilstoši konkrētām vajadzībām, un bieži tās tiek kombinētas, lai nodrošinātu visaptverošu un efektīvu mentoringa pieredzi. Mentorings var palīdzēt risināt plašu problēmu un izaicinājumu klāstu, sākot no profesionālās attīstības līdz personīgām problēmām. Tas ir elastīgs un pielāgojams process, kas var sniegt ievērojamu atbalstu personības izaugsmē un attīstībā, taču te visbūtiskākās ir prasmes izveidot ciešu saikni starp mentoru un sportistu, lai nodrošinātu efektīvu mentoringa procesu. Veidot šādu efektīvas sadarbības saikni palīdz uzticība, atklātība, empātija un izpratne.

Savukārt uzticību un cieņu var palīdzēt veidot atbilstošas atgriezeniskās saites sniegšana, kas balstīta reālos novērojumos ar akcentu uz pozitīviem iedrošinājumiem. Kopīgas intereses un mērķi var palīdzēt veidot stiprākas personiskās un profesionālās saites. Sistemātiska saziņa palīdz uzturēt savstarpējo saikni, bet individuāla pieeja var veidot ciešākas un nozīmīgākas attiecības.

Duālā karjera sportā nozīmē sportista iesaistīšanos gan sportā, gan akadēmiskajā vai profesionālajā jomā. Mentorings var būt svarīgs atbalsts arī dažādu jomu aspektā:

- laika pārvaldība un plānošana;
- motivācija un mērķu noteikšana;
- emocionālais atbalsts;
- profesionālās iespējas – mentors var palīdzēt sportistam izprast un izpētīt iespējas, kā veiksmīgāk apvienot sportu ar citām profesionālajām interesēm, kā arī sniegt padomus par karjeras iespējām pēc sporta karjeras beigām;
- personīgās attīstības veicināšana: mentorings var palīdzēt sportistiem attīstīt prasmes un iemaņas, kas ir svarīgas gan sportā, gan ārpus tā, piemēram, komandas darbs, vadība, pašdisciplīna (Ismail, 2023).

Rezumējot vēlreiz pārliecināties, ka šādā veidā mentorings var palīdzēt sportistiem ne tikai sasniegt augstākus rezultātus sportā, bet arī veiksmīgi attīstīt un īstenot savas akadēmiskās un profesionālās ambīcijas. Vairākas informatīvās saites iedvesmai un jautājuma izpratnei ir norādītas literatūrā.

Literatūra:

1. Ābeļkalns, I. (2014), *Augstas klases sportistu duālās karjeras vadība Latvijas augstskolās*, Promocijas darbs.
https://dspace.lu.lv/dspace/bitstream/handle/7/5228/40423-Ilvis_Abelkalns_2014.pdf?sequence=1
2. Lefebvre J. S., Bloom G. A., Loughhead T. M. (2020) A citation network analysis of career mentoring across disciplines: A roadmap for mentoring research in sport, *Psychology of Sport and Exercise*,
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1469029219302961>
3. Ismail A., Mokhtar A., Tunca M. Z. (2023), *Mentoring relationships as an enhancer of mentees' success*, *International Journal of Evaluation and Research in Education (IJERE)* Vol. 12, No. 3, September 2023, pp. 1233~1243 ISSN: 2252-8822, doi: 10.11591/ijere.v12i3.25075
(8) (PDF) *Mentoring relationships as an enhancer of mentees' success*. Available from:
https://www.researchgate.net/publication/373589451_Mentoring_relationships_as_an_enhancer_of_mentees'_success [accessed Nov 25 2023].
4. Van Hoya A., Geidne S., Vuillemin A. (2023), *Health promoting sports federations*: *Front Public Health*. 2023; 11: 1147899.
Published online 2023 Jul 11. doi: 10.3389/fpubh.2023.1147899, PMID: PMC10366374, PMID: 37497027,
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC10366374/>
5. Lindley K. (2013), *Creating Mentoring Programme for Sport: Comprehensive Guide*,
<https://www.yumpu.com/en/document/read/40326190/creating-a-mentoring-programme-for-sport-a-sports-coach-uk>
6. Dāvidsone G., Prikšāne L. (2022), *Ilgspējīga kompetenču attīstība: kā sasniegt noturīgus rezultātus vadītāju un iestāžu attīstībā. Rokasgrāmata valsts pārvaldes augstākā līmeņa vadītājiem*.
<https://www.mk.gov.lv/lv/media/14739/download?attachment>

5. AKTUALITĀTES PAR DUĀLO KARJERU

Latvijas Sporta federāciju padome (LSFP) arī šajā studiju gadā aicināja pieteikties valsts finansētajai Sporta stipendijai 2023./2024. mācību gadam, un iesniegumi ir saņemti no 96 sportistiem. Sporta stipendijas piešķiršanas mērķis ir sekmēt augstākās izglītības iestādē studējošo augstas klases sportistu duālās karjeras iespējas, apvienojot studijas ar sportiskās meistarības izaugsmi, popularizējot studentu sportu un veicinot sportistu sagatavošanu dalībai Latvijas izlasēs attiecīgajos sporta veidos. Konkursa kritēriji ir pretendentu sekmes augstākās izglītības iestādē un sasniegumi sportā. Stipendija tiek piešķirta tiem pretendentiem, kuri atbilstoši konkursa kritērijiem ieguvuši augstāko punktu skaitu. LSFP prezidents Einars Fogelis: “Valsts sniegtais atbalsts studējošajiem sportistiem dod iespēju īstenot duālo karjeru, apvienojot sportista gaitas ar izglītības ieguvu, tādējādi ļaujot sportistiem rūpēties arī par savu nākotni – dzīvei pēc sportista karjeras noslēguma.” Maksimālais Sporta stipendijas apmērs vienam pretendentam ir 2000 eiro vienā studiju gadā, un konkursa fonds ir 50 000 Euro (www.lsfplv).

Latvijas Olimpiskā komiteja (LOK) ik gadu organizē izglītojošus seminārus, tajā skaitā Atlētu forumu, kurā tiek aktualizētas dažādas sportistiem nozīmīgas tēmas. Aizvadītajos forumos tika diskutēts par sportista zīmola veidošanu, partneru piesaisti, mākslīgā intelekta izmantošanu ikdienā, mentālās labklājības nozīmi, dzimumu līdztiesību un daudzām citām tēmām.

Latvijas Universitātē (LU) 2023./24 studiju gadā piešķirta 51 sporta stipendija, kas ir nozīmīgs rādītājs ne tikai Latvijas augstskolu vidū vien. Turklāt jāuzsver, ka, – sporta stipendijas neattiecas tikai uz studiju programmām, kas saistītas ar sportu, bet var tikt piešķirtas jebkurā no LU piedāvātajām studiju programmām jebkurā fakultātē.

Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātē (LBTU) šajā studiju gadā – līdzīgi kā iepriekšējos, duālās karjeras studentiem studiju maksas atvieglojumi netiek iekļauti gada plānā, jo ir visai grūti precīzi paredzēt to sportistu skaitu, kuri nav iekļuvuši budžeta vietās. Tā kā gandrīz visi sportisti 2023.gadā ir ieguvuši budžeta vietas, tikai 2 studentiem tiek piedāvāti studiju maksas papildu atvieglojumi.

Sporta ziņā visiem studentiem, to skaitā, – studentiem-sportistiem, LBTU piedāvā bez maksas apmeklēt un sportot baseinā, svaru zālē, aerobikas zālē (ārstnieciskā vingrošana un fitness), sporta spēļu zālē (basketbols, volejbols, telpu futbols, futbols). Tiek piedāvāta arī iespēja spēlēt basketbolu Nacionālajā basketbola līgā vai Reģionālajā basketbola līgā, kā arī tiek apmaksātas dalības maksas starptautiskās sacensībās komandu un individuālajos sporta veidos. Hokejā LBTU ir ilgtermiņa sadarbība ar HK “Zemgale/LBTU”.

Rīgas Stradiņa universitātē (RSU) duālās karjeras sportistiem piedāvā iespēju pretendēt uz sporta izcilības stipendiju. Katrā mācību semestrī konkursa kārtībā tiek piešķirtas 30 stipendijas 2500 Euro apmērā. Uz stipendiju var pretendēt RSU izlašu komandu sportisti (sieviešu un vīriešu basketbols, sieviešu volejbols), kā arī individuālo sporta veida pārstāvji, kuri ir Latvijas valsts izlases sastāvā. Sportistiem arī tiek nodrošināts augsta līmeņa atbalsts treniņprocesā un sacensībās.

Rīgas Tehniskā universitātē (RTU) 2023./2024. studiju gadā sportistiem duālās karjera ietvaros tika izsludināts konkurss uz 25 studiju vietām īpašajās budžeta vietās bakalaura, maģistra un pirmā līmeņa augstākās profesionālās izglītības programmās. RTU īpašās budžeta vietas sportistiem piešķir uz visu studiju laiku, ne tikai vienu gadu, un 2023./2024. studiju gadā konkursā tika izraudzīti 23 jaunie sporta talanti. Konkurss tiek izsludināts katru gadu 1. vai 2. ceturksnī un informācija ir RTU mājas lapā.

Lai paplašinātu palīdzību jaunajiem sporta talantiem augstākās izglītības ieguvē, Rīgas Tehniskā universitāte 2023.gada vasarā uzsāka jaunu iniciatīvu “Izglītots sportists”, kuras mērķis – studiju laikā atbalstīt jaunos sporta talantus, lai viņi varētu veidot duālo karjeru un, pateicoties RTU diplomam noslēdzot sporta karjeru, viņiem būtu vieglāk iekļauties darba tirgū. Projekts paredz atbalstīt sportistus studijās, izstrādājot viņiem individuālu studiju plānu un piešķirot studiju semestra pagarinājumu gadījumā, ja sportists saspringta treniņu un sacensību grafika dēļ nav paguvis nokārtot visus studiju darbus tam paredzētajā studiju grafika laikā. Sportistiem atbalstu sniedz gan RTU Sporta centrs, gan attiecīgās fakultātes, gan arī tiks piedāvātas karjeras konsultanta un psihologa konsultācijas. Savukārt treniņu procesā RTU piedāvā savu infrastruktūru – iespēju sportot Ķīpsalas peldbaseinā un RTU trenāžieru zālēs, kā arī iespēju robežās finansiāli atbalsta, lai sportisti varētu piedalīties Pasaules Universiādēs un studentu Eiropas čempionātos.

Latvijas Sporta pedagogijas akadēmijā (LSPA) duālās karjeras (augstas klases sportistiem) studentiem tradicionāli tiek piedāvātas studijas pēc individuālā plāna. Tas tiek darīts, lai studenti spētu savienot savas aktīvā sportista gaitas ar studiju programmu sekmīgu veikšanu, kā arī lai pēc aktīvo sporta gaitu beigām sportisti paliek nozarē un spēj tālāk nodot savu pieredzi un zināšanas jaunajiem sporta talantiem. Studijām pēc individuālā studiju plāna par valsts budžeta līdzekļiem tiek reģistrēti sekmīgi pilna laika klātienē bakalaura studiju programmā “Sporta zinātne”, profesionālās augstākās izglītības maģistra studiju programmās “Sporta zinātne” un “Veselības aprūpes speciālists sportā” un pirmā līmeņa augstākās izglītības studiju programmā “Izglītības un sporta darba speciālists” studējoši valsts izlases komandas dalībnieki ar attiecīgās sporta veida federācijas, LOV vai LOK ieteikumu. Studijām pēc individuālā plāna var reģistrēt arī studējošos no ārvalstīm, kuri objektīvu iemeslu dēļ ierodas studēt LSPA vairāk nekā vienu mēnesi pēc studiju gada sākuma.

Viņi tiesīgi viena studiju gada programmu apgūt divu akadēmisko gadu laikā. Iestājoties LSPA, augstas klases sportists konkursā uz valsts budžeta vietām saņem priekšrocības, ja viņš ir olimpisko un paralimpisko spēļu dalībnieks (iegūst papildus 10 punktus), pasaules un Eiropas pieaugušo čempionāta 1.-12.vietas ieguvējs (iegūst papildus 9 punktus), pasaules un Eiropas junioru čempionāta 1.-12.vietas ieguvējs (iegūst papildus 8 punktus). LSPA iespēju robežās sekmē arī finansiāli atbalsta augstas klases sportistu dalību Latvijas Universiādēs un studentu čempionātos, kā arī starptautiskajās sacensībās – SELL spēlēs, pasaules un Eiropas studentu čempionātos.

Biznesa augstskolā Turība katru mācību gadu studentiem – sportistiem un sporta aktīvistiem tiek atvēlēts finansiāls atbalsts kopumā līdz 26 000 eiro gadā. Atbalsta apmērs kā atlaide studiju maksai tiek noteikta, izvērtējot studenta sekmību studijās, sporta veida slodzi un atdevi attiecīgajā sporta veidā. Atlaides saņēmēji un atbalsta apmērs tiek pārskatīti katru semestri. Sportistiem ir pieejama sporta infrastruktūra – sporta zāle (basketbols, volejbols, trenāžieri), āra trenāžieri un kriketa treniņu laukums.

Sporta profesionāļiem vai tiem, kam sports ir aizraušanās, tiek piedāvāta iespēja iegūt biznesa izglītību, iekļaujot gan sporta pasākumu vadības un komunikācijas specializāciju, gan ar sporta tēmu saistītus studiju kursus, piemēram, “Sporta projektu vadība”, “Sporta organizācijas” un “Sporta komunikācija”. Studiju laikā tiek sniegtas padziļinātas zināšanas uzņēmējdarbībā, kas sniedz iespēju ikvienam veidot karjeru sporta jomā Latvijā un pasaulē, kā arī dibināt savu sporta nozares uzņēmumu.

Kopumā gandrīz visas Latvijas augstskolas savu iespēju robežās atbalsta atsevišķu studentu–sportistu duālās karjeras īstenošanu. Tomēr jāpiebilst, ka arī vairums augstskolu norāda uz šī atbalsta nelielo apjomu, daudz lielākām aktīvu jauniešu atbalsta vajadzībām un sistēmisku duālās karjeras atbalsta nepieciešamību valstiskā līmenī.

Latvijas Augstskolu sporta savienība 2023. gadā aicināja studentus piedalīties informatīvajos tālākizglītības semināros. Savukārt iespēju piedalīties EUSA čempionātos izmantota trīs sporta veidu sportisti:

- galda tenisā – Olomoucā, Čehijā (4.–9.07.2023.)
- cīņas sporta veidos – karatē, Zagrebā, Horvātijā (20.–23.07.2023.)
- pludmales volejbolā, Malagā, Spānijā (19.–24.09.2023.).
Latvijas studentu-sportistu izlases komandas piedalījās arī Pasaules Ziemas Universiādē Leikpleisidā, ASV (12.–22.01.2023.) un Pasaules Vasaras Universiādē Čendu, Ķīnā (28.07.–08.08.2023.).

Jāatzīmē, ka LASS jau uzsākusi gatavošanos Pasaules Ziemas Universiādei, kas notiks 2025. gada 13.–23. janvārī Turīnā (Itālija) un Pasaules Vasaras Universiādei, kas notiks 2025. gada 16.–27. jūlijā Reinā – Rūrā (Vācija).

Studentu sporta pasaulē visa studiju gada garumā tiek organizētas dažādas sporta sacensības, studentu čempionāti, izglītojošie forumi un konferences, kā arī dažādu sporta veidu sabraukuma spēles, piemēram, EUSA Games un SELL Games. Precīzāka informācija par Latvijas, Eiropas un pasaules studentu sporta aktualitātēm ir pieejama federāciju tīmekļa vietnēs:

LASS – <https://studentusports.lv/>

EUSA – <https://www.eusa.eu/>

FISU – <https://www.fisu.net/>

Recenzentu atsauksmes:

Dr. paed., LU doc. Agrita Tauriņa

Lai sekmētu sabiedrības izpratni par duālo karjeru un kopīgi meklētu veiksmīgākos risinājumus topošajiem vai ar lielāku pieredzi saistītiem sportistiem personības un profesionālās izaugsmes ziņā Latvijā, nozīmīgi ir iepazīt informatīvā bukleta autoru sniegumu. Tajā ir apkopotas zinātniski pamatotas atziņas, informācija par promocijas darbiem, zinātniskiem rakstiem un reglamentējošiem dokumentiem Eiropas Savienībā, kas var būt saistoša studentiem, zinātniekiem, praktiķiem sporta jomā un ikvienam interesentam. Informatīvais materiāls veidots tā, lai piedāvātā informācija būtu vizuāli viegli uztverama un sniegtu ieskatu praktiskās pieredzes ziņā, kā arī veidotu izpratni par duālās karjeras atbalsta centru darbību un radītu interesi plašāk iepazīt duālās karjeras modeli.

Uzskatu, ka ir paveikts teorētiski un praktiski nozīmīgs darbs, kas pamato duālās karjeras atbalsta pasākumu nepieciešamību un iespējamus risinājumus.

Dr. paed., LSPA asoc. profesore Inta Bula-Bīteniece

Ikvienas tēmas izpratne sākas ar informācijas izpēti par to. Tāpēc šāds informatīvais materiāls ir īpaši aktuāls vairākos aspektos:

- Pirmkārt, īsā un saprotamā valodā ir definēti termini, kas tiek izmantoti duālās karjeras jomā,
- Otrkārt, iepazīstoties ar dažādiem duālās karjeras aspektiem, visās nodaļās ir ērta iespēja atlasīt specifisku informatīvo un zinātnisko avotu darbus.

Šāda veida tēmas izklāsts un informācijas strukturējums ir vērtīgs gan jauniešiem, kuri ir aizdomājušies par duālās karjeras iespēju tālākā izglītības procesā, gan tiem, kuri aktīvi nodarbojas ar profesionālo sportu, gan arī tiem, kuri jau sāk apzināties savu aktīvā sportista karjeras noslēgumu un nepieciešamību pārkvalificēties sekmīgai darbībai kādā citā jomā.

Uzskatu, ka mūsdienu informatīvajā vidē vēl aizvien ir nepieciešami šādi īsi, strukturēti tēmu izklāsti ar iespēju patstāvīgi rast radošo iedvesmu dažādās informācijas platformās.

Dr. paed., LU profesore Inese Jurgena

A. Ābeles, A. Līdumas, I. Ābeļkalna, S. S. Martinsones sagatavotais informatīvais buklets “Duālā karjera” ir lielisks veids izglītības, sporta darbiniekiem un studentiem/sportistiem informācijas ieguvei par duālo karjeru. Duālās karjeras teorētiskajā pamatojumā izmantota zinātniskā literatūra, kas ļauj autoriem vispusīgi analizēt duālās karjeras būtību mūsdienu teorētisko atziņu izpratnē.

Informatīvajā bukletā sniegta izglītojoša informācija par Eiropas organizāciju izteikto nepieciešamību veidot duālās karjeras atbalsta centrus informācijas apmaiņai un sadarbībai starptautiskajā līmenī, apkopoti duālo karjeru reglamentējošie dokumenti Eiropas Savienībā un Baltijas valstīs, sniegts pārskats par duālās karjeras problēmu risinājumiem projektos, promocijas darbos, zinātniskajos rakstos. Informatīvajā bukletā pārstāvēti vairāki pieredzes stāsti, kuros dominē atziņa, ka duālās karjeras iespējas ir lielisks variants, lai varētu sportu un izglītību apvienot, neietekmējot abu kvalitāti.

Informatīvais buklets piedāvā plašu literatūras avotu sarakstu individuālai pašizglītibai. Informatīvais buklets labi strukturēts, tā saturs sakārtots loģiski un pārskatāmi. Jāatzīmē arī tas, ka autori jēdzienu saturu skaidro ar vienkāršiem, viegli uztveramiem piemēriem.

Ņemot vērā visu augstākminēto, informatīvais buklets ir vērtīgs devums duālās izglītības izpratnes un attīstīšanas risinājumiem Latvijā.

Duālā karjera Izaicinājumi un iespējas

Informatīvi izglītojošais materiāls,
izstrādāts projekta “FISU – NUSF,
Establishment of a Dual Career Mentor Centre in Latvia ” ietvaros
2022.-2023.g. FISU-NUSF Project Nr. SG/ESA-TJA/2022-70216
© Ābele, Līduma, Ābeļkalns, Martinsone, 2023

Recenzenti: Dr. paed., LU profesore Inese Jurgena
Dr. paed., LU doc. Agrita Tauriņa
Dr. paed., LSPA asoc. profesore Inta Bula-Biteniece

Redaktore:

Dr. paed., LSPA profesore Agita Ābele

Sagatavotājs: Latvijas Augstskolu sporta savienība

Teksta redaktors: Andris Dzenis

Datorsalikums: Ansis Fārts

Izdevējs: Latvijas Sporta padagoģijas akadēmija
2023

Izdevums 52 lpp. Metiens 100 eks.

Iespriests: Rīgas Stradiņa Universitāte. Dzirciema iela 16,
Rīga, LV-1007